

Expunere de motive

Aplicarea prezentului proiect de lege **nu necesită modificări bugetare.**

În 1996, deși s-a creat o nouă lege care reglementa sfera activității arhivistice, structura și filozofia acesteia au rămas neschimbate. Doar denumirea s-a schimbat, dar toată activitatea a rămas una de stat, centralizat, unde tot fondul arhivistic trebuie predat de către orice producător public sau privat, cu câteva excepții limitativ enumerate de lege, unei singure instituții, subordonate Ministerului de Interne. Cu toate acestea universitățile, muzeele, cultele legal recunoscute își mențin în continuare arhive proprii în care se pot regăsi parțial documentele din fondurile inițiale. Parte din fonduri nu sunt prelucrate, nu sunt accesibile nici măcar cercetătorilor, pentru ca legea are doar câteva fraze despre accesibilitatea acestui fond, majoritatea acestora conținând restricții supradimensionate. Acestora li s-au adăugat altele prin normele de aplicare, respectiv regulamentele de funcționare.

Față de această stare de fapt, prezentul proiect își propune restructurarea întregului sistem, fără să afecteze statutul arhivistului din structura existentă. Astfel instituția centrală ar deveni Arhiva Națională, aflată în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor, care colectează documentele produse de autorități centrale, regiile autonome de interes național, societățile și companiile naționale, care are totodată rolul de coordonare a întregii activități arhivistice publice și de utilitate publică. În județe ar funcționa arhive județene subordonate consiliului județean, care colectează de la producătorii de documente de interes județean. Muzeele și universitățile și-ar menține arhivele proprii. Pe lângă cele enumerate ar mai funcționa arhive specializate, cum ar fi cea de filme, documente audio, documente audiovizuale cele ale justiției. Toate acestea ar forma sistemul arhivelor publice. Pe lângă acestea ar mai funcționa arhive de interes public, cum ar fi cele ale cultelor religioase, sau cele private, care ar avea aceeași accesibilitate ca și cele publice.

O importantă noutate este definirea colectării și conservării în interes public, iar regula de bază este ca fondul trebuie să fie accesibil publicului, excepțiile fiind doar cele limitativ enumerate de prezenta lege, respectiv de alte legi speciale. Am propus reducerea și restructurarea termenelor pentru care anumite documente nu pot fi cercetate. Am introdus o diferențiere între accesul pentru orice persoană și accesul în interesul cercetării științifice.

Am propus restituirea documentelor, de arhive confiscate foștilor proprietari, cu condiția ca aceștia să garanteze protejarea și accesibilitatea fondurilor astfel reprimite.

Am propus menținerea grilei de salarizare la nivelul actual al personalul Arhivelor Naționale, care să fie integral preluat de Arhiva Națională, respectiv arhivele județene.

Avându-se în vedere cele de mai sus, am propus, în prima fază, adoptarea unei legi de modificare a legii Arhivelor Naționale. Consiliul Legislativ a venit cu o suită de observații de formă, printre altele și cea conform căreia o modificare de o asemenea anvergură necesită de fapt o nouă lege. Ca atare, am elaborat prezenta propunere legislativă, care include toate modificările propuse de noi în prima noastră propunere, în legătură cu care Consiliul Legislativ nu a avut obiecții de fond, și am corectat toate greșelile de formă constatate de acesta.